

Vytauto Didžiojo universitetas

STUDIJŲ KOKYBĖS CENTRAS

VDU, 2011 m. kovo mėn. 08, 09, 10 d. d.
“VDU didaktinės dirbtuvės”

„STUDIJŲ DALYKO REZULTATŲ ATNAUJINIMAS STUDIJŲ PROGRAMOS REZULTATŲ PAGRINDU“

**KĘSTUTIS PUKELIS
VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS
Studijų kokybės centras**

© Kęstutis Pukelis

Vytautas Magnus University
THE CENTER FOR QUALITY OF STUDIES

Baigę šį studijų modulį (4 dalių) besimokantieji turi mokėti:

- 1. Atnaujinti studijų dalyko rezultatus studijų programos rezultatų pagrindu;**
- 2. Pagrįsti studijų dalykų rezultatų apimtį kreditais;**
- 3. Formuluoti studijų dalyko rezultatų pasiekimo vertinimo kriterijus;**
- 4. Parinkti aktyvius dėstymo ir studijavimo metodus veiksmingam studijų rezultatų pasiekimui**

Šios dienos pratybų studijų rezultatai

- Klausytojai po šios dienos pratybų turi mokėti:
  - a) išskaidyti studijų programos rezultatus į smulkesnius studijų rezultatus (5-8);
  - b) atlikti smulkesnių studijų rezultatų kritinį derinimą (dubliavimosi šalinimą, naujai reikalingų studijų rezultatų formulavimą);
  - c) atlikti smulkesnių studijų rezultatų grupavimą (kritinį derinimą) pagal giminingumo kriterijų;
  - d) įvertinti atlikto smulkesnių studijų rezultatų kritinio derinimo kokybę;
  - e) priskirti sugrupuotus smulkesnius studijų rezultatus studijų dalykui;
  - f) palyginti naujų ir senų studijų dalykų rezultatus;
  - g) pagrįskite studijų dalyko pavadinimą pagal jam priskirtus studijų rezultatus.

Kas yra ECTS sistemos įdiegimas į studijų procesą?

- **1 LT kreditas X 1,5 = 1,5?**
- *Credit (ECTS) - quantified means of expressing the volume of learning based on the workload students need in order to achieve the expected outcomes of a learning process at a specified level. (ECTS User's Guide, 2009)*
- *Kreditas (ECTS) – kiekybiškai išreikšta studijavimo apimtis, pagrįsta būtinu studentų darbo krūviu, kad pasiekti nustatytus atitinkamo lygmens studijų rezultatus.*
- *“Studijų kreditas – studijų dalyko apimties vienetas, kuriuo matuojami studijų rezultatai ir studento darbo laikas. Vienų studijų metų 1 600 valandų atitinka 60 kreditų“.(MSJ)*

Studijų programų atnaujinimo logikos: studijų rezultatų pagrindu ir tradiciniu pagrindu (T. McMahon, H. Thakore, 2006)

Universiteto atvirumo principas

Studijų programų atnaujinimo logika studijų rezultatų pagrindu (Student centred approach)	Tradicinė studijų programų atnaujinimo logika (Teacher centred approach)
<p>Studijų rezultatai</p> <p>↓</p> <p>Studentų studijavimo pasiekimų vertinimas</p> <p>↓</p> <p>Studijų turinys ir studijų (dėstymo/studijavimo) metodai</p>	<p>Studijų turinys</p> <p>↓</p> <p>Dėstymo metodai</p> <p>↓</p> <p>Studentų studijavimo pasiekimų vertinimas</p> <p>↓</p> <p>Studijų rezultatai</p>

Studijų rezultato samprata

- „Teiginiai, kurie nurodo, ką studentas žino, supranta ir yra pajėgus padaryti pasibaigus mokymosi arba studijų procesui ir yra apibrėžiami žiniomis, mokėjimais ir kompetentingumu.“ (EQF, 2008, p. 11).
- *“Learning outcomes” means statements of what a learner knows, understands and is able to do on completion of a learning process, which are defined in terms of knowledge, skills and competence” (EQF, 2008, p. 11)*

Studijų rezultatų tipai

- a) slenkstiniai“ (minimalūs) – tai, *ką studentas turi (privalo) pademonstruoti, kad jam būtų suteikta kvalifikacija (5-6; apie 20-30 proc.);*
- b) „tipiniai“ - *platesni mokėjimai, kuriuos tipinis studentas gali išsiugdyti (7-8; apie 60-70 proc.)*
- c) „išskirtiniai“ – *kuriuos gali pasiekti atskiri studentai (9-10; apie 5-10 proc.), dar vadinami “marketinginiais (rinkodariniais)”.*

Veiksniai, įtakoiantys SD rezultatų formulavimą

- 1. Studijų programos rezultatai**
- 2. Nacionalinė ir EQF kvalifikacijų sąrangos**
- 3. Sektorinės kvalifikacijų sąrangos**
- 4. Studijų krypties aprašai**
- 5. Socialinių dalininkų poreikiai (jei nėra reglamentuojančių dokumentų)**
- 6. Kitų studijų dalykų studijų rezultatai (dubliavimasis)**
- 7. Studijų programai skirta apimtis kreditais**
- 8. “Paslėptas studijų turinys”**
- 9. “Nulinis studijų turinys”**
- 10. Ištekliai (žmonių, finansiniai, materialieji)**
- 11. Kiti veiksniai**

Studijų dalykų rezultatų formulavimas

Formuluojant studijų dalykų rezultatus būtina atsižvelgti į tai:

- ***Kiek ir kokių mastu socialiniai dalininkai turi būti įtraukti į studijų rezultatų nustatymą, jei nėra patvirtintų profesijos standartų, kvalifikacijų aprašų, krypties reglamentų ar kitų normatyvinių dokumentų?***
- ***Kokiam lygiui formuluojami studijų rezultatai (atskiram studijų moduliui ar dalykui, atskiram studijų periodui, studijų programai, bakalauro ar magistro lygiui)?***
- ***Kiek studijų rezultatų formuluotės aiškios studentams, kolegoms ir išoriniams vertintojams?***
- ***Kiek studijų rezultatai atitinka studijų programą ir studijų sritį?***
- ***Ar studijų rezultatai buvo aptarti su studentais?***
- ***Ar studijų rezultatai yra pamatuojami?***
- ***Kokia turėtų būti studijų trukmė, kad užtikrintų studijų rezultatų pasiekimą (studijų dalyko kreditų apimtis)?***

Europos kvalifikacijų sąranga (EQF, 2008).

Lygmuo	Studijų rezultatų (Learning outcomes) deskriptoriai		
	Knowledge (Žinios ir supratimas)	Skills (Mokėjimai)	Competence (Kompetentingumas)
7 lygmuo	<p>Labai specializuotos žinios, kai kurios iš jų naujausios darbo arba studijų srityje, kaip pagrindas originaliai mąstyti ir (arba) tyrimams atlikti.</p> <p>Kritiškas kurios nors srities žinių problemiško supratimas ir jų susiejimas su skirtingomis sritimis.</p>	<p>Specializuoti problemų sprendimų mokėjimai, būtini tyrimuose ir (arba) inovacijose, kuriant naujas žinias ir procedūras bei integruojant skirtingų sričių žinias.</p>	<p>Valdyti ir pertvarkyti darbo arba studijų aplinkas, kurios yra sudėtingos, nenuspėjamos ir reikalauja naujų strateginių išvalgų.</p> <p>Prisiimti atsakomybę už indėlį į profesines žinias ir praktiką ir (arba) kritiškai vertinant strateginę komandų veiklą.</p>
6 lygmuo	<p>Pažangios darbo arba studijų srities žinios, paremtos kritišku teorijų ir principų supratimu.</p>	<p>Pažangūs mokėjimai, rodantys meistriškumą ir inovatyvumą, būtiną sudėtingoms ir nenuspėjamoms problemoms spręsti specializuotoje darbo ar studijų srityje.</p>	<p>Valdyti sudėtingas technines arba profesines veiklas ar projektus, prisiimant atsakomybę už sprendimų priėmimą nenuspėjamose darbo arba studijų aplinkose.</p> <p>Prisiimti atsakomybę už atskirų asmenų arba grupių profesinį tobulėjimą.</p>

Reikalavimai studijų rezultatų formulavimui

Studijų rezultatų formulavimui keliami atitinkami reikalavimai.

J. Moon (2002, p. 64) suformulavo tris pagrindinius reikalavimus:

- **a) aktyvus neinterpretuojamas veiksmožodis**, kuris parodo, ką besimokantysis turi mokėti padaryti studijų proceso pabaigoje;
- **b) žodis ar žodžiai, kurie nurodo su kuo arba ką (kaip?)** besimokantysis turi padaryti. Jei studijų rezultatas susijęs su mokėjimais (atlikimu), tada žodis ar žodžiai gali apibūdinti būdą (metodą), kuriuo mokėjimas yra atliekamas (pvz., „taisyklingai pašokti aukštyn ir žemyn“);
- **c) žodis ar žodžiai, kurie nurodo atlikimo kontekstą ar reikalavimo sąlygą** kaip įrodymą, kad studijų rezultatas yra pasiektas.
- **Studijų dalyko rezultatas turi atitikti studijų programos rezultatu sudėtingumą atitinkamai kvalifikacijų sąrangos pakopai. Toks atitikimas nustatomas (formuluojamas), keičiant antrą ir/arba trečią studijų rezultato dalis bei atitinkamai panaudojant Bloom'o taksonomijos lygmenis (aktyvius neinterpretuojamus veiksmožodžius)**

Kiti reikalavimai studijų dalyko rezultatų formulavimui

- ***Aiškiai parašyti, suprantami studentams, kolegoms ir išoriniams vertintojams;***
- ***Studijų rezultatai rašomi paprastai po tokios frazės – “**baigus studijų vienetą** (paskaitą, seminarą, laboratorinius darbus ir pan.) ar studijų modulį (programą), **studentai turi mokėti...**”***
- ***Vengti sudėtingų sakinių ir posakių;***
- ***Ne daugiau 5-8 studijų rezultatų vienam studijų moduliui (dalykui).***
- ***Formuluotės (teiginio) pradžioje naudojami aktyvūs veiksmažodžiai;***
- ***Vengti žodžių “žinos”, “supras”, “bus susipažinę” ir pan.***

Studijų programos rezultatų skaidymas/jungimas

Studijų rezultatas:

Parinkti tinkamą dažniausiai pasitaikančio vėžio formos gydymo būdą

Išskaidymas į smulkesnius studijų rezultatus:

- **1. Išvardinti** skirtingų vėžio formų ligos požymius
- **2. Apibūdinti** kancerogenezės etapus, specifinius rizikos faktorius ir galimas prevencijos priemones
- **3. Taikyti** bendruosius diagnostinius testus piktybinėms vėžio ląstelėms nustatyti
- **4. Pagrįsti** sergančio konkrečia vėžio ligos forma prevencijos priemones
- **5. Paaiškinti** vietines ir sisteminės vėžio pasekmes (konkrečios vėžio formos atveju)
- **6. Parinkti** piktybinių navikų invazijos metodus ir priemones (konkrečios vėžio formos atveju)
- **7. Susieti** gautus invazijos tyrimo duomenis su vėžio stadija (konkrečios vėžio formos atveju)
- *(Modifikuota pagal Tim McMahon, Hemal Thakore, 2006, Aukštojo mokslo kokybė Nr. 3, p. 14)*

*Išskaidyti studijų programos rezultatai
leidžia pamatyti dėstytojui:*

- a) kokių studijų turinį jam reikia parinkti;
- b) studentams – suprasti, ką ir kaip jie turės išmokti;
- c) vertintojams ir darbdaviams – suprasti, kokio lygio specialistai numatomi parengti konkrečioje programoje.

Suskaidytų studijų rezultatų grupavimas (kritinis derinimas)

- **1. Suskaidyti studijų programos rezultatai *klasifikuojami/grupuojami (kritiškai derinami) pagal savo dalykinį (turinį) giminingumą ir sudėtingumą.***
- **2. Pasikartojantys studijų rezultatai naikinami, trūkstami formuluojami (*kritinis derinimas*)**
- **3. Šios klasifikacijos pagrindu gaunami atitinkami *studijų moduliai /dalykai.***

- ***Vienuose moduluose (dalykuose) bus daugiau suskaidytų studijų rezultatų, kituose mažiau. Skirsis ir jų sudėtingumas. Vadinasi, skirsis ir ECTS kreditų skaičius, būtinas skirtingų studijų rezultatų pasiekimui skirtinguose moduluose ar studijų dalykuose.***

Suskaidytų studijų rezultatų grupavimas (kritinis derinimas)

- 4. Studijų rezultatų gausa studijų dalyke ir jų sudėtingumas yra pagrindas nustatant studijų dalyko *apimtį* kreditais (studijų trukmę).
- 5. Studijų dalyko/modulio rezultatų prigimtis ir sudėtingumas lemia *studijų turinio* parinkimą.
- 6. Studijų dalyko/modulio *studijų turinio* prigimtis ir sudėtingumas lemia dėstymo ir studijavimo *metodų* pasirinkimą.

Kritinis studijų dalykų studijų rezultatų derinimas

Studijų rezultatai Studijų dalykai	Studijų rezultatas Nr. 1	Studijų rezultatas Nr. 2	Studijų rezultatas Nr. 3	Studijų rezultatas nr. N
Studijų dalykas/ modulis D 1	SR D1-1	SR D1-2	SR D1-3	SR D1-N
Studijų dalykas/ modulis D 2	SR D2-1	SR D2-2	SR D2-3	SR D2-N
Studijų dalykas/ modulis D 3	SR D3-1	SR D3-2	SR D3-3	SR D3-N
Studijų dalykas/moduli s/ D 3	SR D3-1	SR D3-2	SR D3-3	SR D3-N

Atmintinė studijų dalyko rezultatų rašymui

- 1. Ar aš pradedu studijų dalyko rezultato teiginio formulavimą nuo aktyvaus veiksmožodžio?**
- 2. Ar aš nenaudoju tokių žodžių kaip “žinos”, “supras”, “bus susipažinę”, bus išmokę”, “bus atlikę” ir pan.**
- 3. Ar formuluodamas studijų dalyko rezultatus naudoju pagrįstą Bloom'o taksonomijos lygmenį?**
- 4. Ar mano formuluojami studijų dalyko rezultatai yra pamatuojami?**
- 5. Ar studijų dalyko rezultatai koreliuoja su studijų programos rezultatais (SP rezultatai turi koreliuoti su atitinkamu kvalifikacijų sąrangos lygmeniu/pakopa)?**
- 6. Ar kiekvieno studijų dalyko rezultato formulavimui aš nepanaudojau daugiau kaip vieno aktyvaus veiksmožodžio?**
- 7. Studijų dalyko rezultatus laikykite atlikimo rodikliais organizuojant SD rezultatų vertinimo procedūras ir vertinant studijų dalyko kokybę**

- *Sėkmės skaidant studijų programos rezultatus ir grupuojant suskaidytus studijų rezultatus!*

